

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17969
Tarih : 19-09-2025

34068

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Van'ın Bahçesaray (Miks) ilçesi ile Siirt'in Pervari ilçesine bağlı Beğendik Köyü sınırları içerisinde, Müküs Çayı üzerine planlanan Beşik Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali (HES) projesi, bölge halkının ciddi tepkisine yol açmıştır. Paksu Enerji A.Ş. tarafından yürütülmek istenen proje, yalnızca HES inşaatını değil; kırma, eleme, yıkama tesisi ve hazır beton santralini de içermektedir. Bu durum, projenin etkilerinin enerji üretimiyle sınırlı kalmayacağını, havza ekosisteminin bütününe tehdit edeceğini göstermektedir.

Müküs Çayı, hem Bahçesaray hem de Beğendik köyleri için hayati bir öneme sahiptir. Akışının kesilmesi, tarımsal üretimin durmasına, içme suyu kaynaklarının kirlenmesine ve yerel biyolojik çeşitliliğin geri dönülmez şekilde zarar görmesine yol açabilir. Projeyle birlikte kurulacak tesislerin yol açacağı toz, gürültü ve kimyasal kirlilik, yalnızca doğal yaşamı değil insan sağlığını da ciddi şekilde tehdit etmektedir. Bu kirlilik, tarım arazilerinden içme suyuna, turizm potansiyelinden kültürel mirasa kadar pek çok alanda kalıcı tahribata yol açabilir.

Halkın kaygıları ayrıca sürecin şeffaf yürütülmemesi ve katılım hakkının fiilen kısıtlanmasıyla ilgilidir. ÇED süreçlerinde yurttaş itirazlarının dikkate alınmadığı iddiaları, yalnızca yerel bir şikâyet değil, doğal mirasın korunması açısından kamu yararına dair ciddi bir sorunu işaret etmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Beşik Regülatörü ve HES projesine ilişkin ÇED süreci tamamlanmış mıdır? Yurttaşların itirazları nasıl değerlendirilmiştir?
2. Projeye ilişkin bilgilendirme ve katılım toplantıları hangi tarihlerde, nerelerde ve hangi yöntemlerle yapılmıştır? Katılımcı sayısı nedir?
3. Bölgedeki endemik türlerin ve ekosistemin korunmasına dair bilimsel bir ekolojik etki raporu hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa kamuoyuyla neden paylaşılmamaktadır?
4. Müküs Çayı'nın akışının kesilmesi durumunda Bahçesaray ve Beğendik'te tarım, içme suyu ve yerel ekonomi nasıl etkilenebilir? Bakanlığın öngördüğü telafi mekanizmaları nelerdir?
5. Proje şirketi Paksu Enerji A.Ş.'nin daha önceki projelerinde çevresel ihlaller veya doğa tahribatı nedeniyle denetim yapılmış mıdır? Sonuçlar nedir?
6. Projenin HES dışında kurulacak kırma, eleme, yıkama ve beton santrali gibi tesislerinin yaratacağı kirliliğin sınırları ve önlemleri belirlenmiş midir?
7. Bölgedeki halkın taleplerine rağmen projenin ısrarla sürdürülmesinin gerekçesi nedir?
8. Proje kapsamında oluşabilecek taşkın, erozyon ve toprak kaybı riskleri değerlendirilmiş midir? Alınması planlanan önlemler nelerdir?
9. ÇED sürecinde bağımsız uzman ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmış mıdır? Alınmadıysa gerekçesi nedir?
10. Projenin hayata geçirilmesi halinde, kültürel miras ve yerleşim alanları üzerindeki olası etkiler nasıl telafi edilecektir?